

TEST HUMANISTYCZNY Z JĘZYKA POLSKIEGO

Wersja B

Numer kandydata:	
Kraj:	
Liczba punktów:	

2009 r.

CZĘŚĆ I. ROZUMIENIE ZE SŁUCHU (10 p.)

Zadanie 1.

Proszę wysłuchać dwa razy tekstu i zaznaczyć, czy poniższe zdanie jest prawdziwe (P) czy fałszywe (F).

..... /10 p. (10 x 1 p.)

	„Trędowata” – polska <i>love story</i>	P	F
	Przykład		
0.	„Trędowata” to najlepsza powieść polska.		<u>X</u>
1.	Powieść ukazała się w dwóch częściach.		
2.	Wydanie powieści sfinansował Bolesław Prus.		
3.	„Trędowata” była powieścią różnie ocenianą przez krytyków.		
4.	„Trędowata” miała kilkanaście wersji filmowych.		
5.	Stefcia Rudecka była przedstawicielką „klasy niższej”.		
6.	W kolorowej filmowej ekranizacji „Trędowatej” wystąpiła Jadwiga Smosarska.		
7.	Fragmenty powieści „Trędowata” znalazły się w przedwojennym elementarzu.		
8.	„Trędowata” była bestsellerem czytelnictwa także w okresie powojennym.		
9.	Reżyserzy teatralni nigdy nie zainteresowali się powieścią Mniszkówny.		
10.	Mniszkówna nie oglądała filmu wyreżyserowanego przez Jerzego Hoffmana.		

CZĘŚĆ II. GRAMATYKA, LEKSYKA I FRAZEOLOGIA (30 p.)

Zadanie 1.

Proszę uzupełnić luki w zdaniach odpowiednimi formami słów podanych w nawiasach zgodnie z podanym przykładem. Należy zdecydować, czy słowa powinny przyjąć formę l. pojedynczej czy mnogiej.

..... / 5 p. (5 x 1 p.)

0. Przykład:

0. Choć dobrze znam ...twojego syna...⁰ (twój syn) Antoniego, nie miałem dotąd okazji poznać ani jednej z ..twoich córek...⁰ (twoja córka).

1. Zuzanno, masz naprawdę piękne imię. Z¹ (takie imię) możesz występować w filmie lub na estradzie.

2. Zamiast żartować z² (mój przyjaciel), mogłabyś się z nimi zaprzyjaźnić!
3. Proszę, nic nie wieszać na³ (te drzwi)! Są świeżo malowane.
4. Czas, byście zapoznali się z⁴ (mój brat)? Zaproszę ich na Sylwestra.
5. Najpierw przedstawię cię gospodarzom domu –⁵ (państwo Kwiatkowsky), a dopiero później moim rodzicom.

Zadanie 2.

Proszę uzupełnić tekst B odpowiednimi formami wyrazów zgodnie z podanym przykładem (strona bierna).

..... / 4 p. (4 x 1 p.)

A. Panią Alinę **potrafił** wczoraj samochód⁰. Na szczęście jakiś przechodzień szybko **weswał**¹ pogotowie, które natychmiast **zawiozło** panią Alinę do szpitala². Tam lekarze dokładnie ją **zbadali**³. To nie był ciężki wypadek. Już jutro mąż **zabierze** panią Alinę do domu⁴.

B. Pani Alina została wczoraj potracona przez samochód⁰.

Na szczęście szybko pogotowie¹ i pani Alina natychmiast do szpitala². Tam (ona) dokładnie przez³. To nie był ciężki wypadek. Już jutro pani Alina przez⁴ do domu.

Zadanie 3.

Proszę uzupełnić luki w tekście właściwymi formami czasowników zgodnie z podanym przykładem (tryb rozkazujący).

..... / 5 p. (5 x 1 p.)

Przykład:

(Ty) ...Witaj...⁰ (witać), droga kuzynko!

(Ty)¹ (usiąść) z nami przy stole i² (spróbować) chłodnika! Bo jakie inne danie można było przyrządzić w taki upał? I koniecznie³ (nabrać) sobie smażonych ziemniaków.⁴ (Być) spokojna, zupy i ziemniaków starczy dla wszystkich! Dzieci, a wy na co czekacie? (Wy)⁵ (Skończyć) już zabawę! Obiad!

Zadanie 4.

Proszę uzupełnić luki w zdaniach odpowiednimi formami wyrazów podanych w nawiasach (odmiana rzeczowników i liczebników).

..... / 6 p. (6 x 1 p.)

To było ...kilka lat...⁰ (kilka; rok) temu.

Moi rodzice obchodzili niedawno trzydziestą rocznicę ślubu. Przyjechało wtedy¹ (4; kumpel) taty z wojska,² (5; przyjaciółka) mojej mamy ze szkoły podstawowej i³ (wiele; inny gość). A na dodatek goście przywieźli ze sobą⁴ (kilka; dziecko) i⁵ (parę; psy). Towarzystwo wyjechało dopiero po⁶ (3; dzień), pozostawiając w domu wielki bałagan.

Zadanie 5.

Proszę dokończyć zdania słowami o znaczeniu przeciwnym do wytłuszczonych. (antonimy)

...../ 5 p. (5 x 1p.)

0. Przykład:

0. On był **zarozumiały**, a ona skromna⁰.

1. Wartość akcji tej firmy wczoraj **wzrosła**, a dziś znów
2. W zeszłym roku mieliście na koncie same **zwycięstwa**, a dziś już pięć
3. Co z was za para! Ty jesteś **milczkiem**, a ona
4. W zeszłym miesiącu Zośka **schudła** 5 kilo, a w tym tyle samo
5. Czy stan zdrowia twojego ojca **polepszył się** czy

Zadanie 6.

Proszę połączyć znajdujące się w tabelce elementy w pełne związki frazeologiczne

..... / 5 p. (5 x 1 p.)

0. wziąć	a. na laurach
1. kupować	b. jak mucha w smole
2. spocząć	c. nogi za pas
3. nabić	d. kota w worku
4. ruszać się	e. jak mysz pod miotłą
5. siedzieć	f. kogoś w butelkę

0.	1.	2.	3.	4.	5.
<u>C</u>					

CZĘŚĆ III. ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO (10 p.)

Zadanie 1. Proszę uzupełnić luki w tekście , wybierając najlepszą spośród podanych możliwości:

..... / 10 p.

Kształtowanie się narodu polskiego

Naród polski jako wspólnota języka, kultury i historycznego losu zaczął się kształtować już we wczesnym średniowieczu w kontaktach z [.....**B**.....]⁰, których mowa i obyczaje były niezrozumiałe. Pełne uświadomienie sobie tej odrębności, najpierw u warstw wyższych, nastąpiło w XVI wieku. Widoczne to jest w znanej fraszce Mikołaja Reja, która mówi o tym, że Polacy mają swój język, ale też, że mają [.....]¹ wspólnoty i odrębności.

W błędzie by był jednak [.....]² uważałby, że naród polski to wspólnota krwi. Odwoływanie się do kategorii krwi, obojętne czy polskiej, niemieckiej, czy ukraińskiej, jest społecznym mitem, który może zostać wykorzystany nie tylko do celów [.....]³, ale także najbardziej odrażających. Trzeba sobie to wyraźnie uświadomić, że naród to nie jest kategoria [.....]⁴, lecz społeczno-kulturalna. Współcześnie Polakami są także ludzie, których przodkowie byli np. Francuzami, Niemcami, Żydami. [.....]⁵ polskimi bohaterami narodowymi i geniuszami artystycznymi, choć byli oni – całkowicie lub w części, jak Fryderyk Chopin – obcego pochodzenia. Byli Polakami, bo tak chcieli, bo poczuli się do wspólnoty z narodem polskim i gdyby ktoś chciał ich polskości [.....]⁶ ze względu na pochodzenie, uznałibyśmy go za człowieka pozbawionego dobrej woli. Zmiany narodowości przebiegały także w drugą stronę i łatwo [.....]⁷ wielu wybitnych przedstawicieli innych narodów, którzy z pochodzenia byli Polakami.

Przynależność do narodu ma zatem charakter przynależenia do ojczyzny ideowej. W XVI stuleciu, w czasach złotego wieku, odrębność językowa Polaków była [.....]⁸ za pomocą literatury tworzonej w języku polskim. Do dziś, mimo archaiczności, odczuwamy czystość [.....]⁹ Jana Kochanowskiego czy Piotra Skargi.

W okresie rozbiorów Polacy, pozbawieni własnego państwa, znajdowali [.....]¹⁰ we własnej kulturze, tradycji, którą nie tylko pielęgowali, ale i twórczo rozwijali. Kiedy w 1918 roku nadarzyła się historyczna szansa odrodzenia państwowości polskiej, okazało się, że Polacy wszystkich trzech zaborów chcą wspólnie tworzyć II Rzeczpospolitą, w którą wkroczyli jako jeden w pełni ukształtowany naród.

Na podst.: Jarosław Mikołajewicz, „Wiedza o życiu w społeczeństwie”, PWN, 1995, s. 217-219. (skrót)

	0. Przykład:		
0.	A. swojakami	B. <u>obcymi</u>	C. rodakami
1.	A. wyczucie	B. przeczucie	C. poczucie
2.	A. ten, kto	B. ktokolwiek, który	C. taki, jaki
3.	A. złych	B. godnych	C. wątpliwych
4.	A. mitologiczna	B. naukowa	C. biologiczna
5.	A. Wstydzimy się	B. Szczycimy się	C. Pochwalimy się
6.	A. zaprzeczyć	B. sprzeczać się	C. sprzeciwić się
7.	A. zmienić	B. przemienić	C. wymienić
8.	A. mocna	B. wzmacniana	C. pisana
9.	A. krwi	B. polszczyzny	C. polskości
10.	A. upór	B. opór	C. oparcie

CZĘŚĆ IV. PISANIE (15 p.)

Proszę wybrać jeden z podanych niżej tematów i napisać tekst zawierający ok. 15 zdań.

1. „Będziesz do tej książki na pewno wracał / -ła”. Proszę napisać tekst, który **zakończy się** w taki właśnie sposób.
2. „Dom jest tam, gdzie”. Proszę napisać wypracowanie, które będzie rozwinięciem tego zdania.
3. „Naród żyje, dopóki jego język żyje” (Karol Libelt). Proszę ustosunkować się do tego stwierdzenia.

Temat nr:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CZĘŚĆ V. WIEDZA O LITERATURZE I KULTURZE POLSKIEJ (35 p.)

Zadanie 1.

Proszę określić miejsce obiektów oznaczonych literami 1-f zgodnie z podanym przykładem.

...../ 5 p. (5 x 1 p.)

0. Wilno	a. obóz koncentracyjny
1. Warszawa	b. Matka Boska Częstochowska
2. Kraków	c. Pałac Kultury i Nauki
3. Jasna Góra	d. Filmówka*
4. Łódź	e. <i>Matka Boska Ostrobramska</i>
5. Oświęcim	f. Uniwersytet Jagielloński

* Wyższa Szkoła Teatralna i Filmowa

0.	1.	2.	3.	4.	5.
e					

Zadanie 2.

Proszę wybrać z ramki nazwiska twórców i przyporządkować je do podanych niżej kategorii. Uwaga: w ramce są trzy nazwiska dodatkowe (niepasujące do żadnej z kategorii)!

..... / 10 p. (10 x 1 p.)

B. Malinowski⁰; Maria Dąbrowska; Krzysztof Penderecki; Krzysztof Kieślowski; Maria Skłodowska-Curie; Fryderyk Chopin; Krzysztof Zanussi; Mikołaj Kopernik; Jan Matejko; Józef Piłsudski; Stanisław Wyspiański; Henryk Sienkiewicz; Helena Modrzejewska; Daniel Olbrychski.

1. NAUKOWCY: a. **B. Malinowski⁰**; b.; c.
2. KOMPOZYTORZY: a.; b.
3. REŻYSERZY: a.; b.
4. MALARZE: a.; b.
5. PISARZE: a.; b.

Zadanie 3.

Do umieszczonych w tabeli cytatów proszę dopasować tytuł (należy wybrać z ramki A) oraz nazwisko autora (należy wybrać z ramki B) cytowanego utworu zgodnie z podanym przykładem.

..... / 10 p. (10 x 1 p.)

A. Tytuły utworów, z których pochodzą cytowane fragmenty:

Medaliony; Zemsta; Pani Twardowska; Do tego, co czytał^o; Romantyczność; Katechizm młodego Polaka

B. Autorzy cytowanych utworów:

Mikołaj Rej^o; Adam Mickiewicz; Antoni Bełza; Adam Mickiewicz; Aleksander Fredro; Zofia Nałkowska

Fragment utworu	Autor	Tytuł utworu
0. Przykład: 0. „A niechaj narodowie wżdy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają.”	Mikołaj Rej ^o	<i>Do tego co czytał^o</i>
1. „Jedzą, piją, lulki palą, / Tańce, hulanka, swawola...”		
2. „Kto ty jesteś?/ Polak mały. Jak znak twój?/ Orzeł biały...”		
3. „Ludzie ludziom zgotowali ten los.”		
4. „Miej serce i patrzaj w serce!”		
5. „Jeśli nie chcesz mojej zguby, krokodyla kup mi luby!”		

Zadanie 4.

Proszę krótko (w kilku zdaniach) zinterpretować wiersz, wykorzystując podane pod tekstem pytania pomocnicze.

..... /10 p.

Poszedłem na targ z ptakami
i kupiłem ptaków
Dla ciebie
moja miłości
Poszedłem na targ z kwiatami
i kupiłem kwiatów
Dla ciebie
moja miłości
Poszedłem na targ żelastwa
I kupiłem kajdany
Dla ciebie
Moja miłości
I poszedłem na targ niewolników
I szukałem ciebie
Ale nie mogłem ciebie znaleźć
Moja miłości

[Jacques Prevèrt; „Dla ciebie moja miłości; tłum. Józef Waczków]

Pytanie pomocne w interpretacji: Co możemy powiedzieć o postaci mówiącej tego wiersza? Kto jest adresatem utworu? Proszę ustalić trasę wędrówki postaci mówiącej oraz jego czynności (czy miejsce „targ” coś symbolizuje? A przedmioty kupowane na targu?) Co jest prawdziwym tematem tego wiersza? (Zwróć uwagę na wyrażenie, które powtarza się w utworze.)

[illegible]

maks. 10 p.

TEST HUMANISTYCZNY–2009–TEKST RS–wersja A i B

(Tekst do odczytania na egzaminie w części I –Rozumienie ze słuchu)

„Trędowata” – polska *love story*

Za polski romans wszechczasów, należy uznać „Trędowatą”. Dwa tomy powieści ukazały się w 1909 roku (Autorka powieści, Helena Mniszkówna, miała wtedy 30 lat) dzięki wsparciu finansowemu ojca Mniszkówny. Książka szybko zniknęła z księgarń i została dość ciepło przyjęta przez krytykę literacką (nieprzychylnie recenzje przyszły później). Rękopis recenzował Bolesław Prus, który był przyjacielem z dzieciństwa stryja Mniszkówny.

„Trędowata” doczekała się do 1938 roku aż 16 wydań oraz trzech ekranizacji – dwóch w okresie międzywojennym i jednej w latach siedemdziesiątych XX stulecia. Tytułową „trędowatą” jest Stefcia Rudecka – zniechwalana i odrzucona przez przedstawicieli arystokracji za to, że chce się wdrzeć do ich klasy społecznej. Środowisko arystokratyczne poznała Mniszkówna w okresie swojego pierwszego małżeństwa. W roli Stefci Rudeckiej wystąpiły kolejno takie gwiazdy jak Jadwiga Smosarska (w filmie z 1926 roku), Elżbieta Barszczewska (w filmie z 1936 roku) oraz Elżbieta Starostecka (w najnowszej, kolorowej wersji tego filmu z 1976 roku, którego reżyserem był Jerzy Hoffman). Ta powieść z „życia wyższych sfer” – brzmi to dość paradoksalnie – otworzyła wielu ludziom drzwi do literatury wyższego lotu. Przedwojenny wydawca Michał Arct twierdził, że na „Trędowatej” więcej ludzi nauczyło się czytać niż na elementarzu.

Po II wojnie światowej „Trędowata” była powieścią wyklętą. Nie wiadomo, czy ze względu na to, że uważano ją za dzieło małej wartości, czy ze względu na arystokratyczny temat. Można ją było kupić, jeśli się miało szczęście, tylko na bazarach i w antykwariatach. Niektórzy przepisywali powieść odręcznie. Potem zaczęto robić fotokopie. Aż sytuacja się zmieniła i na twórczości Heleny Mniszek zaczęto zarabiać. Teatry, które zaprezentowały sceniczną wersję tego przedwojennego „wyciskacza łez”, również nie narzekały na brak frekwencji, a w kasach kin sprzedawano wszystkie bilety. Helena Mniszek napisała jeszcze kilka innych powieści, ale do historii weszła jedynie „Trędowata” – opowieść o wielkiej nieszczęśliwej miłości Stefanii Rudeckiej i ordynata Waldemara Michorowskiego. Autorka zmarła w 1943 roku w Warszawie.

(wg: „Kroniki kobiet”, W-wa 1993, s.425 oraz hasła „Helena Mniszkówna” z Wikipedii, marzec 2009)

TEST HUMANISTYCZNY_WERSJA B – KLUCZ:

Razem: maks. 100 p.

CZĘŚĆ I. ROZUMIENIE ZE SŁUCHU 10 p.

Zadanie 1. (tekst „Trędowata” – polska *love story* – wersja A i B) **10 p. (1 x 1 p.)**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
P	F	P	F	P	F	F	P	F	P

CZĘŚĆ II. GRAMATYKA, LEKSYKA I FRAZEOLOGIA 30 p.

Zadanie 1. **5 p. (5 x 1 p.)**

1. takim imieniem
2. moich przyjaciół
3. tych drzwiach
4. moimi braćmi
5. państwu Kwiatkowskiemu

Zadanie 2. **4 p. (4 x 1 p.)**

1. Na szczęście szybko **zostało wezwane** pogotowie.
 2. i pani Alina **została** natychmiast **zawieziona** do szpitala.
 3. Tam pani Alina **została** dokładnie **zbadana** przez **lekarzy**.
 4. Już jutro pani Alina **zostanie zabrana** przez **męża** do domu.
- (Można odjąć część punktu za błędy w obrębie poszczególnych zdań).

Zadanie 3. **5 p. (5 x 1 p.)**

1. usiądź
2. spróbuj
3. nabierz
4. bądź
5. Skończcie

Zadanie 4. **(6 x 1 p.)**

1. czterech kumpli
2. pięć przyjaciółek
3. wielu innych gości
4. kilkoro dzieci
5. parę psów
6. trzech dniach

Zadanie 5. **5 p. (5 x 1 p.)**

1. spadła / zmniejszyła się
 2. porażek / klęsk
 3. gaduła / gadatliwa / ciągle gada
 4. przytyła
 5. pogorszył / uległ pogorszeniu
- (lub inne odpowiednie do kontekstu warianty)

Zadanie 6. 5 p. (5 x 1p.)

0.	1.	2.	3.	4.	5.
C	D	A	F	B	E

CZĘŚĆ III. ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO 10 p.

Zad. 1. („Kształtowanie się narodu polskiego”; wersja B; wybór leksykalny) **10 p. (10 x 1p.)**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
C	A	B	C	B	A	C	B	B	C

CZĘŚĆ IV. PISANIE 15 p.

Proponujemy oceniać prace wg następujących kryteriów:

1. treść (wykonanie zadania, realizacja tematu) (0- 3p.)
2. poprawność gramatyczna (0-3 p.)
3. styl i kompozycja (0-3p.)
4. słownictwo (adekwatność leksykalna, repertuar leksykalny) (0- 3p.)
5. ortografia i interpunkcja (0-3 p.)

CZĘŚĆ V. WIEDZA O LITERATURZE I KULTURZE POLSKIEJ 35 p.**Zadanie 1. 5 p. (5 x 1 p.)**

0.	1.	2.	3.	4.	5.
E	C	F	B	D	A

Zadanie 2. 10 p. (10 x 1 p.)

1. NAUKOWCY: a. B. Malinowski; a. M. Kopernik; b. M. Skłodowska-Curie
2. KOMPOZYTORZY: F. Chopin; Krzysztof Penderecki;
3. REŻYSERZY: Krzysztof Zanussi, Krzysztof Kieślowski;
4. MALARZE: Jan Matejko; Stanisław Wyspiański;
5. PISARZE: H. Sienkiewicz; M. Dąbrowska; [S. Wyspiański].

Nazwiska dodatkowe (niepasujące do wymienionych kategorii): Helena Modrzejewska, Józef Piłsudski; Daniel Olbrychski.

Zadanie 3. (wersja B) 10 p. (10 x 1 p.)

1. *Pani Twardowska*; Adam Mickiewicz
2. *Katechizm młodego Polka*; Antoni Belza
3. *Medaliony*; Zofia Nałkowska
4. *Romantyczność*; Adam Mickiewicz
5. *Zemsta*; Aleksander Fredro.

Zadanie 4. 10 p. (interpretacja wiersza)

Oceniając interpretację wiersza sugerujemy wzięcie pod uwagę odpowiedzi na pytania pomocnicze (6 p.) oraz język i styl wypowiedzi (4 p.)

Jednak, jeśli piszący pominął pytania pomocnicze a mimo to właściwie i ciekawie zinterpretował utwór, należy to docenić.